

Enligt sändlista
Kungörelsedelgivning

Beslut om skydds jakt efter varg

Beslut

Länsstyrelsen Södermanland ger tillstånd till skydds jakt efter en (1) varg inom delar av Eskilstuna samt Strängnäs kommun, inom det område som avgränsas på kartan i bilaga 2.

Länsstyrelsen medger med stöd av 9 § jaktförordningen att skyddsjakten får ske hela dygnet.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 15 a § jaktförordningen att alla typer av belysning får användas för att underlätta skyddsjakten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 18 § jaktförordningen att skyddsjakten får bedrivas med hjälp av hund.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att skyddsjakten får bedrivas från motordrivet fordon.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Vidare beslutar Länsstyrelsen med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas.

Detta beslut kan komma att omprövas om omständigheter, som inte kan förutses inför detta beslut, uppkommer.

Villkor

Tillståndet gäller från och med beslutsdatum till och med den 29 november 2024 med följande villkor:

- Skyddsjakten får endast påbörjas efter samråd med Länsstyrelsen i samband med eller i direkt anslutning till nytt angrepp eller vid observation av varg i eller i omedelbar närhet till inhägnad med tamdjur eller där tamdjur hålls för bete. Det under förutsättning att individen som jagas med

sannolikhet är den skadegörande. Angrepp eller händelse ska ha skett inom avgränsat område på karta i bilaga 2.

- Skyddsjakten får bedrivas med spårande hund i lina eller lös i kombination med passkyttar, samt som vakjakt. Vakjakten får bedrivas i eller inom 100 meter från de inhägnader med tamdjursbesättningar där angrepp skett.
- Skyddsjakten får endast påbörjas inom avgränsat område på karta i bilaga 2.
- Om varg spåras med hund och går ut ur jaktområdet får jakten fullföljas och varg fällas, även utanför området som markerats på kartan. Detta under förutsättning att det inte råder tvivel om att det fortfarande är den förmodat skadegörande individen som följs. När individen inte längre kan spåras ska jakten avbrytas oavsett om jakten bedrivs innanför eller utanför jaktområdet.

Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259).

Jaktledare och organisation

- Länsstyrelsen utser jaktledare och hundförare till skyddsjakten.
- Jaktledaren utser de personer som får jaga med stöd av detta beslut. Namn och kontaktuppgifter till samtliga jaktdeltagare ska kunna uppvisas för Länsstyrelsen eller polis.
- Jaktledaren ska innan jakten inleds se till att samtliga jägare informeras om sina skyldigheter och vilka villkor som gäller vid skyddsjakten. Varje jaktdeltagare har också själv skyldighet att hålla sig informerad om vilka villkor som gäller.
- Efter samråd med och godkännande av Länsstyrelsen får jaktledaren delegera jaktledarskapet.

Jaktmedel och organisation

- Undantaget att motordrivet fordon får användas vid skyddsjakten gäller endast för körning på vägar och skogsbilvägar, samt för att avlossa skott när motorn är avstängd och fordonet inte är i rörelse. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

- Högst tre lösspringande hundar som förföljer vargen får användas samtidigt. Dessa ska vara speciellt tränade för jakt efter rovdjur. Ytterligare hundar får användas för spårning.
- Skydds jakt med stöd av detta tillstånd får inte bedrivas inom detaljplanerat område utan tillstånd av Polismyndigheten.

Rapportering

- Jaktledaren ska omedelbart avbryta jakten och anmäla till Länsstyrelsen när en varg fällts eller påskjutits.

Hantering av fälld varg

- Fälld varg ska lämnas orörd tills besiktning utförs.
- Skytten ska utan dröjsmål kunna uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
- Fälld varg besiktigas av Länsstyrelsens besiktningspersonal. Besiktningen dokumenteras och provtagning sker på särskilt anvisad blankett. Flådd helkropp samt referensprov i form av hudbit tas om hand av Länsstyrelsen och skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt.
- Efter avslutad skydds jakt, oavsett utfall, ska jaktledare inkomma till Länsstyrelsen med en kortfattad redogörelse för hur jakten bedrivits. Redogörelsen ska ha inkommit senast två veckor efter att jakten har avslutats.

Avlysning

- Skyddsjakten är avlyst när en (1) varg fällts eller påskjutits, eller Länsstyrelsen av andra skäl finner det nödvändigt att avlysa jakten.

Beskrivning av ärendet

Den 19 juli 2024 besiktade Länsstyrelsens besiktningspersoner får i området mellan Strängnäs och Malmköping. Besiktningen visade att varg utfört angreppet. Angreppet inträffade i en hage av god kvalitet. Åtta (8) får dödades och ett får skadades vid angreppet.

Förebyggande åtgärder genomfördes efter angreppet i form av hemtagning av kvarvarande djur till bete närmare gården. DNA från saliv taget vid besiktningen gav träff på vargindivid G66-23, en hane från Tivedenreviret i Västra Götalands län.

Händelsen är dokumenterad i Rovbase. RovbaseID V521951

Den 15 augusti 2024 besiktade Länsstyrelsens besiktningspersoner får och getter, även det i området mellan Strängnäs och Malmköping. Ett (1) får och en (1) get skadades så svårt vid angreppet att de avled av skadorna strax efteråt. Ett (1) får skadades och fick veterinärvård samt en (1) get saknas också till följd av angreppet. Även här visade besiktningen att varg utfört angreppet. DNA från saliv taget vid besiktningen av fåren och geten gav ingen DNA-träff. Händelsen är dokumenterad i Rovbase. RovbaseID V522634

Den 2 november besiktade Länsstyrelsens besiktningspersoner får i området mellan Strängnäs och Malmköping. Ett (1) får dödades vid angreppet och 4 får saknas. Förebyggande åtgärder vidtogs efter angreppet i form av nattintag av kvarvarande djur. Länsstyrelsen inväntar svar på DNA prov från saliv taget vid besiktningen. Händelsen är dokumenterad i Rovbase. RovbaseID V523936

Den 6 november besiktade Länsstyrelsens besiktningspersoner alpaka i området mellan Eskilstuna och Malmköping. En (1) alpaka dödades vid angreppet. Länsstyrelsen inväntar svar på DNA prov från saliv taget vid besiktningen. Händelsen är dokumenterad i Rovbase. RovbaseID V523967

Inget av dessa angrepp har skett bakom rovdjursavvisande stängsel. Angreppen har skett på olika gårdar inom ett mycket begränsat geografiskt område och bakom staket av god kvalitet.

Motivering till beslutet

Viltskadecenter har vid rådgivning beskrivit att eftersom beslut om skydds jakt fattas i syfte att förhindra allvarlig skada är det av stor vikt att besluten verkställs skyndsamt. Besluten behöver i praktiken förberedas innan så att det formella beslutet kan fattas så nära in på ett eventuellt angrepp som möjligt. Dels för att effekten av skyddsjakten då blir större, dels för att det ökar sannolikheten att fälla ett djur om de som ska utföra skyddsjakten kan ta upp spåret från platsen med en utbildad spårhund eller posta i anslutning till angreppsplatsen. I de fall spåret kan tas upp vid angreppsplatsen bör det vara möjligt att avsluta jakten varsomhelst inom radien för ett genomsnittligt vargrevir. Vidare bör det tydliggöras att vid skydds jakt är hjälpmedel som fordon, belysning, nattsikten, m.m. tillåtna.

Förutsättningar för skyddsjakt

Bestämmelserna gällande skyddsjakt i den svenska lagstiftningen har sin grund i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Beslutande myndigheter ska, i fråga om arter som är skyddade enligt direktivet, tolka den svenska lagstiftningen i linje med detta direktiv. Vargen har ett strikt skydd enligt EU:s livsmiljödirektiv.

EU-kommissionen har i sin vägledning anfört att strängheten hos något av villkoren ökar med graden av ett undantags påverkan på en art/population (se Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer, slutlig version februari 2007). Det innebär således att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten, desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a §. Samtidigt bör en mindre strikt bedömning kunna göras i de fall jakten har liten eller ingen effekt på populationen.

För att skyddsjakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skyddsjakt får enligt bestämmelsen meddelas bland annat för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. För skyddsjakt krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Varg, lodjur och flera andra arter är strikt skyddade enligt art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). Undantag från det strikta skyddet kan endast medges av skäl som finns i 23 a respektive 23 c §§ jaktförordningen.

Länsstyrelsen ska i ärenden som handlar om skyddsjakt på rovdjur göra en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen ska bland annat bedöma och ta hänsyn till omfattningen av skador och olägenheter, om skadeförebyggande åtgärder har gjorts samt vilka möjligheter till förebyggande av skada och olägenheter som finns, på kort och lång sikt. Länsstyrelsen ska också utvärdera möjligheterna till andra lämpliga lösningar än skyddsjakt, samt beakta vargstammens utveckling i landet som helhet samt den aktuella vargens genetiska ursprung. Vidare ska Länsstyrelsen bedöma om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Annand lämplig lösning

Skyddsjakten kan endast medges om det inte finns någon annan lämplig lösning. I Södra Sverige är tätheten av fårbesättningar hög.

Rovdjursavvisande stängsel (RAS) betraktas som en annan lämplig lösning och en effektiv sådan för varg. Flera gårdar i länet har- eller har påbörjat arbetet med permanenta säkrare staket, vilket gör att det på lång sikt finns möjlighet att fler gårdar har högre säkerhet mot varg. Länsstyrelsen anser att det i detta specifika fall och aktuella område inte är möjligt att se RAS som annan lösning för att avvärja ytterligare angrepp i närtid.

Utöver RAS finns även kortsiktiga förebyggande åtgärder, exempelvis lapptyg. Sådana åtgärder har tillämpats där det varit möjligt men ytterligare angrepp har skett på annan tamdjursbesättning i närheten. Även andra förebyggande åtgärder så som byte av hagar och nattintag har utförts där detta varit möjligt.

Naturvårdsverkets riktlinjer om skydds jakt efter stora rovdjur utgår ifrån ett område vars storlek motsvarar ett genomsnittligt vargrevir. Att förse alla marker som betas av tamdjursbesättningar i området med akutåtgärder anses inte som en lämplig lösning i aktuellt fall.

Inom området finns det många hagar med strandbete öppet mot vatten samt beten som kan likställas med skärgårdsbete på öar. Länsstyrelsen anser att det inte är möjligt att på kort tid stänga alla hagar mot vatten.

Länsstyrelsen bedömer att det i nuvarande situation inte finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt för att undvika ytterligare angrepp.

Länsstyrelsen understryker att på lång sikt är permanent stängsling med s.k. rovdjursavvisande stängsel och andra förebyggande lösningar i de flesta fall nödvändiga som skydd för fårbesättningarna inom länet. Länsstyrelsen arbetar fortlöpande med information och utbildningar kring skadeförebyggande åtgärder för djurägare inom länet.

Gynnsam bevarandestatus

Vargen i Sverige har sedan tidigare bedömts ha en gynnsam bevarandestatus. Resultat från inventeringen 2022/2023 visade att det fanns cirka 450 vargar i Sverige och 375 vargar för 2023/2024.

Detta visar att populationen fortsatt ligger över 300 vargar, vilket är ett kriterium för gynnsam bevarandestatus.

I Södermanlands norra del finns det 5,5 vargrevir. Dessa är Ösjö-, Axsjö-, Gryten-, Svartsjö-, Köttsjö- samt Sjundareviret, varav Sjundareviret delas med Stockholms län.

I området där angreppen inträffat fanns efter inventeringen 2023/2024 en revirmarkerande tik från Älgmossereviret, G233-19. Denna individ härstammar från Ärlareviret i Södermanland.

Efter inventeringen 2023/2024 har Länsstyrelsen kännedom om att en hane från Tiveden 4, G66-23 vistas i området. Många rapporter från det aktuella området gör gällande att två vargar där går frekvent tillsammans.

Ingen av dessa individer bedöms ha högt genetiskt värde. Ingen tidigare eller nuvarande individ tillhörande de övriga vargreviren i Södermanland har ett högt genetiskt värde för den svensk-norska vargpopulationen.

Länsstyrelsen har inte kännedom om att varg med högt genetiskt värde har uppehållit sig i länet under den senaste tiden.

Länsstyrelsen anser därmed att skydds jakt i detta fall inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för varg på nationell nivå.

Eftersom antalet vargar har ökat i södra rovdjursförvaltningsområdet samt i Södermanlands län, bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om skydds jakt inte kommer att försämra bevarandestatusen för varg regionalt.

Länsstyrelsen har övervägt följderna av en skydds jakt med tanke på upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus på lokal nivå. Individerna G66-263 vistas nu i ett område tillsammans med en tik, G233-19 där tiken säkrades som revirmarkerande under inventeringen 2023/2024. Om en av individerna i området skulle tas bort på skydds jakt kan strukturen i gruppen förändras och den kvarvarande individen har goda förutsättningar att snabbt hitta en ny partner. Erfarenheter från mellersta och södra Sverige visar att kvarvarande individ ofta träffar en ny partner snabbt och stannar inom samma revir. Vandringsvargar från andra revir inom mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet rör sig regelbundet i Södermanland. En vandringsvarg kan komma att ersätta en revirmarkerande individ och då bilda ett nytt revirmarkerande par tillsammans med den kvarvarande individen. Med detta som grund

anser inte Länsstyrelsen att det skulle påverka vargpopulationens utbredning.

Länsstyrelsen bedömer därmed att skydds jakt inte försämrar bevarandestatusen för varg på lokal nivå.

Förhindra allvarlig skada

I bedömningen om skydds jakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada på boskap, utgår Länsstyrelsen bland annat från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur samt Viltskadecenters rekommendationer. För att det ska vara möjligt att besluta om skydds jakt krävs det att det är sannolikt att allvarlig skada kommer att inträffa om inte skydds jakten genomförs.

Naturvårdsverket redovisade den 21 mars 2024 sitt regeringsuppdrag angående uppdaterade riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur (skrivelse NV-05515-23). De uppdaterade riktlinjerna ska bidra till att förebygga allvarlig skada. Riktlinjerna för skydds jakt efter olika typer av angrepp utgår därför från sannolikheten för att ett nytt angrepp kan ske. Naturvårdsverket framför i sin skrivelse att beslut om skydds jakt i första hand bör riktas mot områden med höga tätheter av fårbesättningar för att minska skador på tamdjur på ett effektivt sätt. Naturvårdsverket bedömer vidare att det finns skäl till att sänka riktlinjernas nivå för när skydds jakt kan beviljas efter angrepp på får, get och alpaka från tidigare fyra angrepp till två angrepp under en 12 månaders period.

Viltskadecenter har i diskussionsunderlaget "Fördelning av resurser för att förebygga angrepp av lodjur och varg på tamdjur" lyft licens- och skydds jakt som ett kostnadseffektivt komplement till utbyggnation av rovdjursavvisande stängsel för att hålla det totala antalet angrepp på en så låg nivå som möjligt. Södermanland är listat som ett av flera län där skydds jakt/licens jakt bör prioriteras då länet har relativt hög täthet av fårgårdar och etablerade vargrevir.

Med tanke på tamdjurshållningen i området och att det nu skett 4 angrepp under en kort tid samt att dessa skett på både får, getter samt alpakor bedömer Länsstyrelsen att sannolikheten för ytterligare angrepp i området är hög. Länsstyrelsen bedömer därför att det föreligger risk för allvarlig skada.

Sammanfattning

Skyddsjakten inriktas till en skadegörande vargindivid och bedöms ha goda förutsättningar att förhindra allvarliga skador. Jaktområdet är avgränsat med hänsyn till var angrepp har skett och hur vargen kan komma att röra sig. Jaktområdet är också avgränsat för att förhindra att jakten berör andra vargar. Länsstyrelsen har inte kännedom om att det finns några andra vargindivider i området vid tillfället då beslutet tas.

Vid en avvägning mellan att förhindra allvarlig skada och att bevara vargstammen, bedömer Länsstyrelsen att situationen föranleder ett behov av att förebygga allvarlig skada genom tillstånd till skydds jakt på den varg som utfört angrepp på får och nötkreatur. Länsstyrelsen bedömer vidare att samtliga förutsättningar för skydds jakt enligt 23 a § jaktförordningen är uppfyllda.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har den 14 april 2023, diarienummer NV-01088-23, med stöd av 24 a § jaktförordningen (1987:905), beslutat att överlämna rätten att besluta om skydds jakt efter bland annat varg till samtliga länsstyrelser i Sverige utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller från den 1 juli 2023 till och med den 30 juni 2026.

Med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) kan länsstyrelsen besluta att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas.

Enligt 23 a § första stycket jaktförordning (1987:905) är förutsättningarna för skydds jakt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i något av de syften som räknas upp i paragrafen, bland annat för att förhindra allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom.

Beslutet har även fattats med stöd av 9, 9 b, 15 a, 18, 21 och 24 d samt 33 §§ jaktförordning (1987:905). Bestämmelserna reglerar vilken tid på dygnet jakten får ske, vad beslutet om skydds jakt ska innehålla, att undantag mot förbudet att använda motordrivet fordon får lämnas, under vilka förutsättningar skydds jakt får meddelas (se vidare nedan), samt att fälld djur tillfaller staten.

Länsstyrelsen har även beaktat skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer

samt vilda djur och växter (art- och habitat-direktivet) samt undantagsreglerna för jakt i artikel 16.1 i samma direktiv. Hänsyn har också tagits till artikel 9 i Bernkonventionen (Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljöer).

Information

Enligt 28 § jaktförordningen får rovdjur dödas av tamdjursägare eller vårdare om det finns skälig anledning att befara ett angrepp.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 8278-2024 i ämnesraden för e-post.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johanna Sandwall med vilthandläggare Markus Södling som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Christopher Lagerqvist, chefsjurist Christian Finnerman samt enhetschef Susanna Ärlebrant medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över skydds jaktområde

Kopia till

Naturvårdsverket

Länsstyrelserna i Södra förvaltningsområdet

polismyndigheten, region öst

Viltförvaltningsdelegationen Södermanlands län

Svenska jägareförbundet, Södermanland

Jägarnas riksförbund, Södermanland

Länsstyrelsen Örebro

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen Västmanland

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 3 december 2024. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange diarienummer 8278-2024.